

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในระบบการศึกษาไทยเทคโนโลยีเริ่มเข้ามามีบทบาทอย่างยิ่งในช่วงที่ผ่านมา และเทคโนโลยียังทำให้ระบบการศึกษาเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากด้วยการจัดระบบการเรียน การสอนที่ดีเป็นเทคโนโลยี ซึ่งช่วยสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านความสามารถ สติปัญญา ประสบการณ์เดิม และการตอบสนองของผู้เรียนได้ดี เพราะแนวคิดทางเทคโนโลยี สมัยใหม่ยอมรับนับถือในความสามารถของบุคคลที่แตกต่างกันทุกด้าน สื่อการศึกษาเป็น ส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สามารถช่วยให้การถ่ายทอดความรู้ ทักษะคิด ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ บรรลุเป้าหมายอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

บทบาทของเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนพัฒนาการศึกษา จึงทำให้การศึกษามีแนวโน้ม จะสูงขึ้นพร้อมกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อสังคม

* หน้าที่ของการศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในสังคมให้ดำเนิน ไปแนวทางที่ถูกที่ควร ในฐานะที่ครูเป็นนักการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนได้เสริมสร้างประสบการณ์ มีความสนใจเรียน และการฝึกทักษะต่าง ๆ ให้กับ นักเรียนได้ค้นคว้าและฝึกฝนด้วยตนเอง ให้ฝึกคิดแก้ปัญหาและสรุปความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วย ตนเอง แต่การเรียนรู้ได้นั้นผู้เรียนต้องผ่านกระบวนการรับรู้เสียก่อน (ฉลอง ทับศรี.

2517 : 106)

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงจัดให้วิชา ภาษาไทยเป็นวิชาหลักที่สำคัญวิชาหนึ่ง อันเป็นพื้นฐานก่อนการเล่าเรียนวิชาอื่น ๆ ต่อไป เพราะถือว่าภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร ถ่ายทอดวัฒนธรรมและแสดงถึง ลักษณะของชาติ ทั้งช่วยก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา วิทยาการต่าง ๆ ดังที่ ฆะอบ โปษะกฤษณะ (2527 : 278-288) ได้กล่าวถึงภาษาไทยว่า ... เนื่องจากภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้และประสบการณ์จาก อดีต และเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวิชาการให้กับประชาชนในชาติได้มีความรู้เรื่องราว ต่าง ๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ภาษาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเจริญ รุ่งเรืองของประชาชนในชาติ ภาษาเป็นเครื่องมือแสดงความคิดของคนทั้งชาติ จะมีความ เข้าใจกันได้เป็นอย่างดีก็เพราะภาษา ถ้าภาษาสูญ ชาติก็สูญไปด้วย นอกจากภาษาจะเป็น สื่อกลางของคนทั้งชาติ ภาษายังเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างชาติด้วย...

ดังนั้นจึงได้จัดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาในกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และต้องปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิดความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ และมีเหตุผล จึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 14)

1. มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์ อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
  2. สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ทั้งรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด อย่างมีคุณภาพและสัมฤทธิ์ผล
  3. สามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจน ใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์
  4. มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ เพิ่มเติมจากหนังสือสื่อมวลชนและแหล่งความรู้อื่น ๆ
  5. สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยมาช่วยในการคิดและตัดสินใจ แก้ปัญหาและวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
  6. มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดี ทั้งในด้านวัฒนธรรมประจำชาติและการสร้างเสริมความงามในชีวิต
- ฉะนั้น ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้เสริมสร้าง ประสบการณ์ มีความสนใจเรียนและฝึกทักษะต่าง ๆ ให้กับนักเรียนได้ค้นคว้าและฝึกฝนด้วยตนเอง การเรียนการสอนภาษาไทยที่ดีนั้น ครูต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของนักเรียน และครูต้องมีบทบาทในการช่วยเหลือให้นักเรียนได้ฝึกความคิดการ แก้ปัญหาและการสรุปความรู้ ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเป็นทักษะที่มีความสำคัญมากในการแสวงหาความรู้ เพราะการอ่านจะช่วยปรับและขยายประสบการณ์ของคน ทั้งยังช่วยให้คนสามารถใช้ เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และสร้างความเพลิดเพลินจากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้ อย่างมากมาย (บันลือ พฤษะวัน. 2524 : 27) ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้อง จัดบทเรียนและวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเด็กในแต่ละวัย เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจ ของเด็ก และช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนาน

ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องมีวิธีสอนที่ทำให้นักเรียนได้มีความกระตือรือร้นและสนใจใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ตลอดจนครูควรเลือกสื่อการเรียนการสอนหรือสื่อสำหรับส่งเสริมการค้นคว้าเพิ่มเติม

ที่เหมาะสมกับวัย สติปัญญาและประสบการณ์ของนักเรียน นอกจากนี้แล้วประการสำคัญที่มีผลต่อนักเรียน อีกประการหนึ่งคือ ครูผู้สอนจะต้องรู้จักนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน เพราะจะช่วยแก้ปัญหาที่เกิดจากการรับรู้มากยิ่งขึ้น ดังที่ เปรื่อง กุมุท (2535 : 323) กล่าวไว้ในสารานุกรมศึกษาศาสตร์ว่า เทคโนโลยีมีส่วนทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ถ้าผู้เรียนได้รับการจัดเทคโนโลยีการศึกษาอย่างมีระบบ การจัดสื่อสื่อดัดแปลงศึกษาโดยเน้นให้ผู้เรียนได้สัมผัสทำให้เกิดประสบการณ์ จากการศึกษา พบว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านจัดเป็นประสบการณ์ด้วยอย่างหนึ่งเรียกว่า “ทัศนสัญลักษณ์” (สนั่น ปัทมะทิน. 2535 : 335) คือ การมองเห็นจากภาพ การรับรู้จากการมอง และทำความเข้าใจได้

จะเห็นว่าเทคโนโลยีมีส่วนที่ทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กที่ครู พึงประสงค์ ฉะนั้นครูควรนำเทคโนโลยีไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ วันทนา ฤกษ์เสน (2535 : 3) ได้กล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีกับการสอนภาษาไทยว่า “ครูภาษาไทยรู้จักนำเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนนั้น เป็นความจำเป็น อย่างมาก เพราะเทคโนโลยีช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษา ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และจะเป็นที่นิยมของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ”

การอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่หลักสูตรในระดับประถมศึกษา เน้นให้นักเรียนได้ใช้ และฝึกให้เกิดความชำนาญ เพื่อรู้จักอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการสำรวจครูผู้สอนวิชา ภาษาไทยจังหวัดสิงห์บุรี และสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ที่นิเทศการสอน พบว่าโรงเรียนในระดับ ประถมศึกษาในจังหวัดสิงห์บุรี ขาดหนังสือส่งเสริมการอ่านซึ่งมีผลทำให้นักเรียนไม่รักการอ่าน

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าจะต้องสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพิ่มเติมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจและการ พัฒนาทักษะทางภาษาไทย อีกทางหนึ่งด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นิทานพื้นบ้านจังหวัดสิงห์บุรี เรื่อง “ตำนานวัดพระนอนจักรสีห์”
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นให้ได้ตามเกณฑ์ มาตรฐาน 80/80

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กเรื่องอื่น ๆ ต่อไป
2. ทำให้ได้หนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นิทานพื้นบ้านจังหวัดสิงห์บุรี เรื่อง “ตำนานวัดพระนอนจักรสีห์”
3. เพื่อเผยแพร่วรรณกรรมพื้นบ้านสิงห์บุรี ด้วยการจรรโลงให้คงอยู่ตลอดไป

สมมติฐานในการวิจัย

หนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นิทานพื้นบ้านสิงห์บุรี เรื่อง “ตำนานวัดพระนอนจักรสีห์” ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. หนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นิทานพื้นบ้านเมืองสิงห์บุรี เรื่อง “ตำนานวัดพระนอนจักรสีห์” เนื้อเรื่องเรียบเรียงเป็นร้อยแก้ว มีภาพประกอบคำอธิบายศัพท์ และกิจกรรมเสนอแนะ เนื้อเรื่องที่สร้างขึ้นเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เนื้อหาและการใช้คำ คำที่ใช้ในหนังสือส่งเสริมการอ่าน ผู้วิจัยยึดหลักเกณฑ์ในคำอธิบายทักษะในหลักสูตร พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และหลักเกณฑ์การสอนอ่านตามคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง จะทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ใช้เวลา 3 คาบ คาบละ 20 นาที รวม 60 นาที
4. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสังฆราชาวาส อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 60 คน
5. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสังฆราชาวาส อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple random sampling) จำนวน 30 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นิทานพื้นบ้านสิงห์บุรี เรื่อง “ตำนานวัดพระนอนจักรสีห์” โดยมีกิจกรรมเสริมภาษาและแบบฝึกหัดสร้างเสริมความเข้าใจในแต่ละตอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนิทานพื้นบ้าน หมายถึง คะแนนรวมที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนหนังสือส่งเสริมการอ่านของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการทดลองใช้สื่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อทดสอบหลังจากเรียนจบแล้ว
3. ตำนานวัดพระนอนจักรสีห์ หมายถึง เรื่องเล่าที่มาของวัดพระนอนจักรสีห์ โดยเล่าสืบทอดกันมาในท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรีด้วยวิธีมุขปาถะ เนื้อเรื่องอาจผิดเพี้ยนไปบ้าง
4. แบบทดสอบ หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อวัดความรู้ของนักเรียนตำนานวัดพระนอนจักรสีห์ ซึ่งได้หาความเที่ยงตรง ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก และผ่านการตรวจแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว
5. แบบฝึกหัด หมายถึง เครื่องมือวัดผลที่สร้างขึ้นเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียนหนังสือส่งเสริมการอ่านในแต่ละตอน
6. ประสิทธิภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง คุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 กล่าวคือ
  - 6.1 ค่าตัวเลข 80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดในหนังสือส่งเสริมการอ่านแต่ละตอนได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 80
  - 6.2 ค่าตัวเลข 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 80